

LUD

Wychodzi dwa razy na tydzień: w wtorki i piątki, wieczorem

Wydawca i Redaktor: Ksiądz Jan Palka

Redakcja i Administracja otwarte są codziennie (prócz niedziel i świąt) od 8—11 godz. rano i od 1—5 godz. po południu.

PRENUMERATA: W Brazylii 12000 patna z góry; w Argentynie 6 pezów; w Polsce 14 zł; w Ameryce Północnej 2.50 dolary; w Urugwaju 4 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji: „Lud”: Kurytyba — Avenida Dr. Jaime Reis, Nr. 588
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa postal 155 — Paraná — Brasil
Adres telegraficzny: Redação „Lud” Kurytyba

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko zgóry płatne.
Do 3 cm. szerokości przez 1 łam do 3 razy 5000
Od 1 „ „ „ 1 „ za każdy raz na stronie ogłoszeń 3000
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki
Od nekrologów 4 cm. szerokości przez 1 łam 3000
Ogłoszenia w tekście według umowy.

Jornal polonez „LUD” public-se á noite terça—e sexta—feiras

CENA NUMERU 300 rejsów.
W Kurytybie do nabycia w sklepach pp.: R. Piekarczy — Kubisa i Floreckiego.
W mieście São Paulo: w kioskach około poczty głównej; Estação Luz, Sorocabana i Braz.
W Porto Alegre: agent Grzegorz Kulesza - Filho, Rua do Parque 481.

EUROPA spieczetowana paktami

Współcześni politycy, uważający się za ludzi szerszego kroju, na polu swoich operacji dyplomatycznych, wytyczyli sobie jeden cel: zapewnienie Europy pokoju. Toteż wszystkie ich wysiłki zdążają do osądzenia Europy w dwa wielkie obozy.

Niestety temu tak etycznemu postępowaniu stanęła na drodze dzisiejsza technika, pociągająca do szczytów doskonałości. Równocześnie z rozjazdami dyplomatów europejskich do poszczególnych krajów, celem nawiązania porozumienia, wielki przemysł rozsyła do tego lub owego kraju tysiące i tysiące amunicji. Amunicja właśnie ma dać gwarancję pokoju.

Oczywiście w takim pojęciu pacyfikacji, nie może być mowy o pokoju. Jest to pojęcie, spoznaczone przez klan polityków. W chwili obecnej — los całej ludzkości — zależy od sił moralnych, które tu i ówdzie stają już na pewnym fundamencie zasad etycznych. Jest jasną rzeczą, że wszystkie wojny powstają na gruncie ekonomicznym. Podobnie i dzisiaj kwestja gospodarczo-handlowa stała się powodem niebezpiecznej gry europejskiej. Sprowadzanie własnych korzyści do skrajnego egoizmu prowadzi do degeneracji pokoleń. I jeżeli obecnie ludzkość nie znajdzie środków, ażeby zapobiec wojnie, to postęp techniki wojennych dojdzie do tego stopnia, że życie ludzkie stanie się niemożliwym do zniesienia.

Widzieliśmy do czego doprowadziło orzeczenie Ligi Narodów, że pokój zapewniony może tylko rozbrojenie Niemiec i ograniczenie zbrojeń dla poszczególnych państw. Skutek był ten, że wszystkie państwa na gwałt podwyższyły budżety i wzmocniły procent dobrojeń, a równocześnie poczęły szukać sprzymierzeńca przeciw nieprzyjacielowi.

Zilustrujmy to faktami. Pokojowe i przyjazne stosunki Polski z Niemcami, poczęły drażnić Rosję i napędziły jej i innym państwom niemałego stracha. Moment ten znalazł silny oddźwięk w sojusznicy Polaki — Francji, która tą chwilą poczęła powątpiewać w przyjaźń polską. A ponieważ Niemcy, jako wspólny nieprzyjaciół Rosji i Francji, sprzymierzyły się z Polską, ażeby z jednej strony nie walczyć na dwóch frontach, a z drugiej strony, by mieć drogę do Rosji, stąd Francja i Rosja politykę swoją skierowały na jedne tory.

Najpierw Francja, ażeby być czystą w oczach świata całego, przeforsowała wprowadzenie Rosji do Ligi Narodów, w miejsce Niemiec. Jednak ta formalność nie zmieniła Rosji, bo ona nadal pozostała barbarzyńska i komunistyczna i jako takiej Francja jest bratanica. Kiedy to już stało się faktem dokonanym, wówczas Francja za-

warła z Rosją pakt o wzajemnej pomocy, na wypadek wojny. Po przełamaniu tych pierwzych lodów, Litwinów skierował swe oczy w stronę Małej Ententy.

Zbliżenie się Polski do Niemiec i usilne dążności rządu niemieckiego podjęte w celu przeprowadzenia anszlusu Austrii z Niemcami, stawily Czechosłowację w pozycji zagrożonej. Dla Litwinowa droga już była ugotowana. Rychło nastąpiło podpisanie paru umów handlowych a 16 go maja b. r. podpisano czechosłowacko-sowiecki pakt o wzajemnej pomocy. Umową zawarto na lat 5.

W ten sposób zbliżenie polsko-niemieckie wprowadziło Rosję na arenę polityczną Środkowej Europy.

To polityka Rosji. Francja poszła jeszcze dalej. Po ogłoszeniu w Niemczech prawa obowiązku służby wojskowej, Francja, Anglia i Włochy zebrały się na konferencję w Stresie i tu pod okiem Mussoliniego radzili nad widmem wojny, idącemu od Niemiec. Skutkiem tych rozmów było stworzenie bloku francusko-włosko-angielskiego.

I tak w krótkim czasie Niemcy ujrzały się zablokowane potrójnym przymierzem. I zawahały się. Nie chciały raz drugi zaryzykować na tak wielką skalę.

Po tych paktach, zwróconych przeciwko Niemcom, rząd rzeszy niemieckiej, oceniając położenie polityczne, politykę swoją skierował na tory pacyficystyczne.

Paktomanja ta ogarnęła i Niemcy. Jak uprzednio odbywali swoje objazdy po Europie ministrowie Francji, Anglii i innych państw, podobnie w tej chwili Goering nabrał rozmachu paktowego. W Polsce był już dwa razy i jak zapewnił Hitlera, liczy na jej przysiężę; w Rumunji doprowadził do umowy handlowej, pod którą zapewne kryją się głębsze pościagnienia. W Bułgarii król Borys udekorował go orderem króla Aleksandra. Snać, że nie odjedzie stąd z próżnymi rękoma.

Naturalnie, że dziś jest nam trudno powiedzieć, jak się ułożą w przyszłości stosunki europejskie, do czego doprowadzą te pakt. Konstatujemy jednak jedno, że Niemcy w chwili obecnej są najlepiej uzbrojeni z całej Europy i że ich polityka wprowadziła w Europie ducha niepokoju o „jutro” i oczekiwania rozwiązania wiszącej nad Europą wojny.

Ks. Julian Janiewski.

POKÓJ W CHACO

Minister spraw Zagranicznych Brazylii doprowadza do zgody dwa walczące narody

Radosnym echem odbiła się w całej Ameryce Południowej wieść o zaniechaniu bratobójczych walk Paragajczyków z Boliwijczykami.

Podpisanie pokoju przez obydwie walczące państwa, poprzedziły długie konferencje nie tyle bezpośrednie, ile raczej pośrednie: Brazylii i Argentyny oraz Peru i Chile.

Okazją do podjęcia dyplomatycznych rozmów była niedawna wizyta prezydenta Brazylii w Argentynie, Dr. Getulio Vargasa i jego osobiste rozmowy na ten temat z prezydentem Argentyny, gen. Justo.

Po odjeździe prezydenta Brazylii z Buenos Aires, sprawę doprowadzenia do zgody sąsiednich narodów, ujął w swe ręce w imieniu Brazylii, minister Spraw Zagranicznych, dr. Macedo Soares, a z ramienia Argentyny minister argentyński, Saavedra Lamas.

W konferencji brali ponadto udział ambasadorowie Brazylii, Stanów Zjednoczonych, Chi-

le, Peru i Urugwaju oraz naturalnie ministrowie Spraw Zagranicznych Boliwii i Paragwaju.

Na opracowanie, przez komisję pośredniczącą, tekst ugody zgodzili się przedstawiciele obu walczących państw.

Tekst ten nakazuje zawieszenie broni, rozpuszczenie wojska, zawarcie umowy ostatecznej i nawiązanie bezpośrednich rokowań.

Zakończenie przewlekłych walk o Chaco wywołało w całym świecie a tak samo w krajach Południowej Ameryki dobre wrażenie a nawet wznieciło entuzjazm.

W Buenos Aires odbyło się z tego powodu dziękczynne na bożeństwo.

W Brazylii J. Em. Kardynał Sebastian Leme, na zadokumentowanie zgody, wezwał wszystkich proboszczy, ażeby w dzień uroczystego podpisania pokoju przez Boliwii i Paragwaj, polecili uderzyć w dzwony we wszystkich kościołach.

PADEREWSKI WYRAŻA SWE KONDOLENCJE

Tu i ówdzie dawały się słyszeć głosy, jakoby Paderewski nie wysłał depešy kondolencyjnej z okazji śmierci Józefa Piłsudskiego. Ażeby się nie urabiała fałszywa opinja, podajemy część treści depešy Ignacego Paderewskiego, wysłanej ze Szwajcarii, na ręce prezydenta Ignacego Mościckiego:

„Pragnąlbym skłonić głowę przed irumną wielkiego człowieka, wielkiego w bitwie, w służ-

Ks. Biskup Dr. Teodor Kubina

Z mej podróży apostołskiej wśród naszego wychodźstwa

W POŁUDNIOWEJ AMERYCE
W Porto Alegre, stolicy stanu Rio Grande do Sul.

(Dokończenie)

Stosunki polsko-brazylijskie. Podczas naszego pobytu w Porto Alegre

została także założona filja Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego „Kościuszkowcy”.

Inauguracja nastąpiła w przebiegłej Bibliotece Publicznej przy liczny udział najlepszych sier społeczeństwa brazylijskiego, obecny był także ks. Arcybiskup Becker.

To żywe zainteresowanie się Polską, te szczerze wysiłki nawiązania z nią ściślejszych stosunków, objawiające się nie tylko w Porto Alegre, ale jak później stwierdzić mogłem, w całej Brazylii, powinniśmy wysoko cenić i z naszej strony popierać, raz ze względu na nasze liczne wychodźstwo, które tu znalazło tak pomyślne warunki egzystencji, powtóre ze względu na duże możliwości wymiany dóbr gospodarczych z tym krajem, a nareszcie ze względu na wielką rolę, którą to obrzymlie państwo niewątpliwie może już w niedalekiej przyszłości, będzie odgrywało w dziejach świata i Kościoła świętego.

Wrażenia z Porto Alegre.

Dob. przepędzone w Porto Alegre, były tak pracowite, że nie pozwoliły mi na dokładniejsze zwiedzanie miasta i jego okolicy. Wobec tego mogę tylko krótko wypowiedzieć ogólne wrażenie, jakie z niego wyniosłem. W dziwny, ale nierzeczywisty sposób Porto Alegre łączy w sobie charakter kolonialny z rozmachem nowoczesnego, wielkiego miasta. Szereko rozbudowane na płaskim wzgórzku wznosi się powoli nad laguną dos Patos (laguna kaska). Laguna łączy je z Atlantykiem, jest jednak za płytka, by wielkie statki transoceaniczne mogły doń dojechać. Mimo to jest wielką metropolią handlową, w której koncentruje się życie gospodarcze całego stanu Rio Grande do Sul. Ulice są szerokie, czyste, otwierające cie-

kawe widoki na lagunę i otaczające ją zielone pagórki.

W samym centrum miasta na najwyższym wzniesieniu płaskowzgórza wznosi się potężne mury nowej, jeszcze niewykofowanej katedry. Będzie to gmach monumentalny, wspaniały, wzorowany na bazylice św. Piotra w Rzymie. Bardzo okazałe przedstawiała się także nowy kościół Ojców Kapucynów w bardzo olekawie zastosowanym stylu gotyckim, wznoszący się również na wzgórzku, ale już na peryferjach miasta. Z szerokiego tarasu przed wejściem do kościoła rozciąga się przepiękny widok na miasto i lagunę. W klasztorze tuż obok świątyni spotkaliśmy kapucyna polskiego pochodzenia, przebywającego w Brazylii już od wielu lat. Była to nader miła dla niego niespodzianka, że mógł zobaczyć polskiego biskupa i z nim rozmawiać o Polsce, której dotąd nie zapomniał. Niemniej była radość rodaków, którzy odwiedziłem w wielkim, wzorowo urządzonej, przez niemieckie siostry zakonne prowadzonym szpitalu, noszącym piękną nazwę „Santa Casa” — „Dom święty”. Przeważnie niemieckiego pochodzenia są też ojcowie Jezuitów, u których podczas mego pobytu w Porto Alegre zamieszkałem. Prowadzą oni tu wielkie gimnazjum męskie, cieszące się dużą frekwencją uczniów i wysokim uznaniem tak ze strony społeczeństwa jak i rządu. Ponieważ sam jestem wychowankiem O. Jezuistów, przyjęli mnie z tem większą serdecznością i oddali mi wielkie usługi przy spełnieniu mej misji apostołskiej w polskiej w Porto Alegre.

Przyjechałem do Porto Alegre z pewną trwogą bo już w interjorze opowiadało mi o bolesnym rozbiću tuluskiej Polonii, odejściu zaś z wielką poctechą, bo przekonałem się, że mimo tych sporów, duch ogółu kolonii polskiej jest mocny, wola dobra, wiara żywa i czynna, polskość szczerą i twórczą.

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

Przemysł polski

W polskim przemyśle przetwórczym, górnictwie, hutnictwie, elektrowniach i t. p. pracowało na początku marca b. r. łącznie 576 tysięcy robotników. Z tej liczby na górnictwo przypadało 94.8 tysięcy ludzi, czyli prawie o 2 tysiące mniej, niż przed rokiem, oraz niż w styczniu b. r.

W hutnictwie pracowało 369 tysięcy robotników, przyczem widać tu wzrost o 2 tysiące ludzi, w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przemysł przetwórczy zatrudniał 353 tysiące robotników, a więc o 11 tysięcy więcej, niż rok temu. Wzrost zatrudnie-

nia widać w przemyśle: mineralnym, metalowym, chemicznym, papierniczym, skórzanym, spożywozym i poligraficznym. Natomiast mniej robotników niż przed rokiem pracuje w przemyśle włókienniczym, drzewnym, odzieżowym i budowlanym.

W elektrowniach i wodociągach zatrudnienie wzrosło minimalnie i liczba robotników pracujących w nich wynosi 7 tysięcy ludzi. W warsztatach kolejowych, wytwórniach wojskowych i fabrykach amunicji pracuje 547 tysięcy robotników, a na robotach publicznych było zatrudnionych — 24800

ludzi. Zwraca uwagę fakt, iż w roku poprzednim w tym samym czasie pracowało na robotach publicznych przeszło 28 tysięcy ludzi, a w styczniu b. r. prawie 30 tysięcy.

Ogólnie biorąc w 1934 r. na początku marca było zatrudnionych 562 tysięcy ludzi, teraz zaś 571 tysięcy, wzrost zatrudnienia jest więc widoczny.

POLSKA BUDUJE WŁASNA STOCZNIE

Rząd polski postanowił budować własną stocznice w Gdyni, której zadaniem będzie konstruowanie statków dla polskiej marynarki wojennej i handlowej.

Program budowy nowych okrętów został już ustalony.

WZNOWIENIE WYCHODZTWA

Po dłuższej przerwie będzie wznowione wychodźtwa rolników polskich do Brazylii. Pierwsza grupa osadników wyledzie 17 maja, a w ciągu lata wyledzie kilka takich transportów na kolonię Oraei Białej w Stanie Espirito Santo.

LOT DO STRATOSFERY

Przygotowywany w głębokiej tajemnicy polski lot do stratosfery postanowiony został na początek lata. Narazie nie wiadomo jeszcze, który z lotników weźmie udział w locie.

NOWE LINJE KOLEJOWE

Ogłoszono rozporządzenie Prezydenta o budowie normalnotorowych linii kolejowych Sierpe - Brodnica oraz Sierpe - Toruń. Kolej Sierpe - Brodnica posiadać będzie 55 kilometrów.

Z Brazylii

STAN AMAZONAS MA TYLKO JEDNEGO DEPUTOWANEGO

Powszechną uwagę zwraca fakt, iż jeden z największych pod względem obszaru stan Amazonas ma w Izbie Deputowanych tylko jednego swego przedstawiciela.

Wprawdzie stan Amazonas, na podstawie ustawy wyborczej, mógł wybrać i w rzeczywistości wybrał czterech deputowanych. W krótkiej jednak przy następnym wyborach, jednego z deputowanych wybrano na gubernatora Amazonas, dwóch innych deputowanych wybrano również do Senatu Federalnego; ponieważ wogóle przy pierwszych wyborach nie przewidziano zastępców, wobec tego pozostał się tylko jeden deputowany w Izbie Federalnej; żeby wypełnić mandaty trzeba będzie przeprowadzić nowe wybory, co pociąga za sobą i pieniądze dużo i sporo czasu. Dziwy ten wypadek zaszedł podobno dlatego, że w Amazonas jest tylko jedno stroniactwo polityczne.

JEDNI CHWAŁA, DRUDZY GANIĄ INTEGRALISTÓW

Modny ruch integralistyczny nie wszystkim się podoba w Brazylii. Podobno najsiłniej rozwijają się związki integralistów w Stanie Santa Catharina. W tych dniach szef ruchu Plinio Salgado wizytował osobście tam związki integralistów; zwolennicy nowego ruchu zgottowali swemu szefowi owacyjne przyjęcie.

Również i w Paranie spora jest liczba integralistów.

W S. Paulo jednakże ruch integralistyczny nie cieszy się taką sympatią jak w innych Stanach. Sytuacja pogarszają jeszcze tarata wewnątrz organizacji integralistycznej, gdzie wielu członków niezadowolonych z polityki szefa, wystąpiło z partii i podnosi sporo zarzutów przeciw Plinio Salgado.

Książd Jakób Wróbel

były proboszcz z Agua Branca, zmarł w Ameryce Północnej

Dziennik «Nowiny Polskie» wychodzący w Milwaukee, Wis. w Ameryce Północnej, donosi: »Pittsburgh, Pa. - W dzień Zmartwychwstania Pańskiego pożegnał się z tym światem najstarszy wiekiem kapłan polski diecezji tutejszej, wielkiej miary uczonej polski, astronom i matematyk, długoletni proboszcz małej parafii polskiej św. Stanisława w Mammoth, Pa., 6p. ks. Jakób Wróbel, przeżywszy lat 75, z których lat 43 spędził w Winicy Pańskiej.

Śmierć nastąpiła w plebanii najbliższego przyjaciela, ks. Jana Rokosza w Uniontown, Pa.

Zmarły stanowił rzadki typ człowieka wielkiej wiedzy, ascetycznej pobożności, niezwyklej dobroci i skromności. Urodzony w 1860 r. w Jasionce, koło Dukli, w Małopolsce, studja uniwersyteckie odbył w Krakowie, teologię w Przemyslu, gdzie w 1892 r. otrzymał święcenia kapłańskie.

Pełnił obowiązki profesora gimnazjalnego, docenta uniwersytetu, później znów wikarego w Słocinie i Dynowie. Chęć poznania świata, a więc służby wśród pozbawionej opieki emigracji polskiej, skłania kapłana do emigracji

i wyjeżdża do Brazylii, gdzie w Agua Branca pełni obowiązki proboszcza. Po kilku latach pobytu w Brazylii, przybył do Stanów Zjedn., osiedlając się w diecezji pittsburskiej.

Był proboszczem mleszanej parafii w Cherry Valley, a od r. 1918 skromnej parafii polskiej św. Stanisława w Mammoth. W małej tej osadzie górniczej ks. Wróbel ukończył pracę nad wielkim dziełem astroomicznym, pisanem w języku łacińskim, którego wydania się nie doczekał. Ostatnimi laty podupadł na zdrowiu, a gdy stan jego znacznie pogorszył się, przyjaciel, jeszcze z czasów brazylijskich ks. prob. Jan Rokosza z Uniontown, zabrał starca do swej plebanii, żeby zapewnić mu lepszą opiekę. Sterane latami siły wypowiedziały jednak postuśnięstwo i w niedzielę wielkanocną s. p. ks. Jakób Wróbel wydał ostatnie tchnienie.

Dadać musimy, że pamięć o s. p. Ks. Jakóbie Wróblu jest w Paranie a zwłaszcza w Agua Branca, bardzo żywa. I niedługo modlitwa wnieśnie się do Boga z Ziemi Św. Krzyża za duszę świętobliwego kapłana. Cześć Jego pamięci. Red.

SETNA ROCZNICA pierwszej książki polskiej w Ameryce

Redaktor «Dziennika Zjednoczenia» w Chicago, p. M. Haiman zwraca uwagę na ważną rocznicę w dziejach Polonji amerykańskiej.

«Jest to setna rocznica wydania pierwszej polskiej książki w Stanach Zjednoczonych. I niechybnie pierwszej polskiej książki na całej półkuli amerykańskiej. Był nią podręcznik do nauki języka angielskiego, jaki dla świeżo deportowanych tu przez Austrię rozbitków powstania listopadowego ułożył Marcin Roslenkiewicz, były profesor sławnego liceum krzemienieckiego i sam wygnaniec z ziemi ojczyznej. Nośła ona podwójny tytuł angielski: «Dialogues to facilitate the Acquisition of the English Language by the Polish Emigrants» oraz polski, jeszcze bez znaków polskich, bo tych wówczas niemożliwym było dostać w Ameryce: «Rozmowy do ułatwienia

nauki języka angielskiego dla emigrantów polskich». Skromna ta historyczna książeczka wyszła z drukarni Jana Younga w Philadelphji i miała służyć za podręcznik w szkółce języka angielskiego, jaką Roslenkiewicz założył w tejże Philadelphji dla swych braci rodaków. Rocznicą jest to więc podwójną, bo i setna rocznica powstania pierwszej polskiej szkółki języka polskiego w Ameryce. Roslenkiewicza książeczka swolą dał początek drukowanemu słowni polskiemu w naszej przybranej ojczyźnie. Po jego «rozmowach» upłynęło wprawdzie niemal 30 lat, nim pojawiły się dalsze druki polskie w Ameryce, następnie strumień polskiego słowa drukowanego potężniele coraz bardziej i płynnie dotychczas nieprzerwanym ciągiem - daj Boże, w jak najbliższe lata».

EKSPORT HERWA MATTY

W ciągu zeszłego roku eksport herwa matty wynosił 64.702 ton w wartości 71.256.000\$000.

Najwięcej, bo 38.194 ton wyeksportowała Paraná, Santa Catharina 13.299 tonu a następnie do Rio Grande i Mato Grosso.

Herwa matte eksportowano do Urugwaju, Argentyny i Chile.

ZWALCZANIE BANDYTYZMU

Gubernator Stanu Pernambuco, p. Lima Cavalcante zaprosił gubernatorów Stanów: Bahia, Alagoas, Parahyba i Ceará żeby powziąć odpowiedzialne kroki w celu zlikwidowania rozwydrzonego bandytyzmu jaki od kilku lat zagnieżdżył się w północnych Stanach Brazylii.

Paraná

ORLEANS - NOWA POLONIA Dorocznym zwyczajem, parafia orleańska obchodziła wczoraj niezwykle uroczyste święto swego patrona św. Antoniego z Padwy.

Uroczystą sumę odprawił Przew. Ks. Władysław Kula, proboszcz katedry metropolitalnej z Kurytyby w asyście ks. Sup. Stanisława Piaseckiego i ks. redaktora Jana Pałki. Porywające kazanie wygłosił Ks. Julian Janiewski.

Ponadto w uroczystości brał

udział Ks. wizytator Ludwik Bronny, ks. kanonik Maurycy Donanti, Ks. prob. Jan Wiślnski.

Miejscowy proboszcz, ks. Sup. Sylwester Kandora podejmował gości ze znaną gościnnością.

Po nabożeństwie Komitet Parafjalny urządził surasko i «leilão», obracając dochód na cele kościelne.

Choć źle zapowiadała się pogoda w przeddzień uroczystości, mimo to bardzo dużo narodu przybyło na nabożeństwo a i w samą uroczystość Pan Bóg dał piękną pogodę.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dnia 1 go czerwca zmarł w Ponta Grossa s. p. Grzegorz Darmos zaopatrzony św. Sakramentami i w obecności proboszcza tutejszej parafii księdza Roberta Baka oddał ducha Bogu.

Nazajutrz to jest 2 go czerwca przy licznym udziale ludzi zwłoki naszego nieodżałowanego pamięci rodaka s. p. Grzegorza Darmosa zostały odprowadzone na miejsce wiecznego spoczynku. Udział w pogrzebie wzięła szkoła dzieci Siostr Rodziny Marji z Siostrami na czele.

Pogrzeb prowadził ksiądz Robert Bak i ks. Paweł Tomala. S. p. Grzegorz Darmos przybył do Brazylii w 1895 roku i zamieszkał w Ponta Grossa.

Nowość!

• CUD WIARY I POLSKOŚCI WŚRÓD WYCHODZTWA POLSKIEGO. - Ks. Biskupa Kubiny można już nabyć w «Owle»... Cena egzemplarza 5\$000. Przy listowych zamówieniach dołączyć znaczek \$700 na przesyłkę.

Zmarły skończył 6 stycznia 64 lat. Osierocił w smutku i żałości tylko żonę, gdyż dzieci nie miał. S. p. Grzegorz Darmos był bardzo dobrym katolikiem i Polakiem. Należał do Komitetu Kościelnego w Ponta Grossa. Był członkiem towarzystwa Królowy Korony Polskiej, św. Józefa oraz skarbnikiem Konferencji św. Włodzkiego a Paulo w Ponta Grossa. Wszystkim tym, którzy brał udział w pogrzebie składa serdeczne «Bóg zapłać» jego żona i Towarzystwo Królowy Korony Polskiej w Ponta Grossa.

Santa Catharina

NABOŻEŃSTWO ZA MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO

Korespondent «Ludu» z Porto União donosi:

Grupa złożona z kilku osób zajęła się zbiórką pieniędzy na cel zamówienia w tutejszym kościele żałobnej Mszy św. na intencję s. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Mszę św. wyznaćono na dzień 12 czerwca, którą z braku księdza polaka, odprawił Franciszkanin Ojciec Clemente z pochodzenia hiszpan z asystą dwóch innych. Na Mszy św. zgromadziła się spora część Polaków tu zamieszkałych. Katafalk pięknie przybrany zielenią, otoczony wokół karabinami, polski sztandar z biało-czerwonym orłem zwieszający się ku ziemi. Na stopniu katafalku oparto portret Marszałka. Kościół przybrany wewnątrz girlandami, i chorągiewkami o barwach polskich i brazylijskich. Potem piękne kazanie w języku portugalskim na temat kim był zmarły Marszałek Józef Piłsudski dla narodu polskiego.

Rio Grande do Sul

WYPADKI PARALIŻU

DZIECIĘCEGO

W miejscowości Alegrette zanotowano, w ostatnich dniach, kilka wypadków paraliżu dziecięcego.

Prefekt municypium nakazał zamknięcie szkół, żeby w ten sposób przeszkodzić szerzeniu się niebezpiecznej zarazy.

Równocześnie władze municypalne zwróciły się do zarządu stanowego o pomoc lekarską.

EKSPORT RYZU

W ciągu miesiąca maja b. r. wyeksportowano z Rio Grande do Sul 88.368 worków ryżu. Największe ładunki ryżu odeszły do portów: Buenos Aires, Antwerpja, Hamburg, a poza tym Rio, Recife, Marsylja, Le Havre, Rotterdamu i Liverpoolu.

São Paulo

STREJK ROBOTNIKÓW

W São Paulo wybuchł strejk robotników w przedsiębiorstwach Italo Brasileira.

Podobno i robotnicy innych fabryk zamierzają rozpocząć strajk.

Dr. Sylvino P.de Araujo VORONOFF wynalazca brazylijskiego lekarstwa

Fluxo Sedatina

Kobieta jest ocalona.

Słynny ten lekarz brazylijski jak również uczonej rosyjski wynalazł lekarstwo FLUXO SEDATINA. Pewna pani cierpiała na choroby kobiece a po zażyciu lekarstwa Fluxo Sedatina doznała w przeciągu dwóch godzin ulgi: organizm jej został uregulowany, wszelkie bóle znikły na zawsze.

Fluxo Sedatinę zalecają lekarze i akuszerki.

Fluxo Sedatinę używa się we wszelkich szpitalach i Domach Zdrowia w São Paulo i w Rio.

Fluxo Sedatinę można nabyć w aptekach.

Na ządanie daje się porady przysyłać nam znaczki listowe.

RIO - Rua Atladega 105.

W KILKU SŁOWACH Z CAŁEJ BRAZYLJI

- Słynny uczonej Marconi ma przybyć do Rio na otwarcie radiowej stacji nadawczej «Radio Tupy».

- J. Em. Ks. Kardynał Leme, na zaproszenie portugalskiego Kardynała Gonsalvesa Cerejeira wybierze się na zwiedzenie Portugalji.

- Kapitan João Alberto utracił mandat deputowanego do Konstytuandy Stanu Pernambuco, ponieważ nie objął go w przepisany terminie.

- Dzienniki porto-alegreńskie donoszą, że nowa Konstytucja Stanu Rio Grande do Sul będzie ogłoszona w pierwszych dniach lipca b. r.

- Rząd brazylijski nakazał wywalić z kraju, jako osobliwie niebezpiecznych dla porządku publicznego, portugalskiego José Henrique de Oliveira i włocho Domingo Tiao.

- W Salvador (Bahia) nastąpił wybuch w fabryce sztucznych ogni; w katastrofie wielu robotników otrzymało rany.

- W Pernambuco zderzyły się dwa pociągi; w jednym z pociągów podróżował gubernator Stanu, P. Lima Cavalcante.

Ostatnie wiadomości

- Cztery więźniów politycznych Polaków zwolniono na Litwie i odesłano do Polski. Wogóle w ostatnich czasach Litwa zwraca się ku Polsce.

- Polska ma w bilansie handlowym z zęganicą 231 tysięcy deficytu.

- Ziemię kielecką nawiedził huragan, połączony z gradobiciem. Burza uszkodziła 70 budynków - kilkanaście osób jest rannych. W kilku gminach grad zniszczył częściowo zasiewy.

- Rabinat żydowski w Równie postanowił przez cały miesiąc obdarzać wszystkich noworodków płci męskiej imieniem Józef, ku uczczeniu pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

- Znamiennym objawem jest zupełna cisza polityczna w Polsce i obawy żydów przed wzrostem nastrojów antysemickich.

- W Paryżu zmarł nagle minister Oświecenia, p. Marcombe.

- W Budapeszcie popełnił samobójstwo 73-letni generał Marton Paruka.

- Rząd kubański ogłosił prawo wojenne.

Z LONDRINY

Niniejszem zawiadamiam zainteresowanych w robotach ziemnych w okolicy Londriny, że Kompania przestała wydawać «passe» wolne z Cambará lub Ourinhos do Londriny. Zapotrzebowanie w Kompanji na ludzi zmniejsza się. Jest jeszcze dużo robot prywatnych przy rabaniu lasów, ale każdy jedzący musi sam opłacić bilet. Franciszka Szankowska.

Britania X Junak

W niedzielę, dnia 16 b. m. o godzinie 2-iej po południu, odbędzie się na boisku Britania (Juveve), mecz piłki nożnej o mistrzostwo Parany, między drużynami Junaka i Britania. Niniejszy mecz budzi wielkie zainteresowanie, kto chce spędzić kilka chwil emocji i podziwiać walkę naszych junaków, niechaj spleśzy na boisko Juveve.

Ze świata katolickiego

WYZNANIE WIARY MARCONIEGO

Słynny wynalazca senator Marconi jest, jak wiadomo, gorliwym praktykującym katolikiem i nie miał swoich przekonań religijnych. Ostatnio w rozmowie przedstawił cielec agencji „Mundo” oświadczył: „Sama nauka tylko nie może wyjaśnić wielu rzeczy, przede wszystkim największej ze wszystkich tajemnic, tajemnicy nasze-

go bytu. Kim jesteśmy? Skąd przychodzimy? Jak wchodzimy w życie? Odkąd człowiek myślicę rozpoczął, chwycił się zagadnień, a jednak pozostały nierozwiązanymi... Z dumą oświadczam, że jestem wierzącym i katolikiem. Wierzę w potęgę modlitwy. A wierzę w to netyliki jako szczerzy katolik, ale jako człowiek nauki-

PRZEŚLADOWANIE DUCHOWIENSTWA W SOWIETACH

Działaczy pod przewodnictwem kardynała Innitzera, komitet pomocy dla głodujących w Rosji otrzymał świeżo wiadomość że w Odesie skazano na ciężkie roboty i dziesięcioletnie zesłanie następujących kapłanów katolickich: prałata Józefa Kruzynskiego, oraz proboszczów Warzyńca Walfa, Jana Alberta, Antoniego Hopfmana, Jana Tau-

WYKONANIE WSKAZANEJ PRACY

bergera i Rafaela Lorau. Wszyscy ci księża oskarżeni są o udzielanie pomocy głodującym współbraciom z funduszuw pomocowych nadchodzących z zagranicy.

Według danych komitetu, na wyspach solowieckich przebywa obecnie ogółem 14 zesłanych kapłanów katolickich.

Empreza Constructora Universal Ltda.

48315 — 1 wygrana
58315 — 2 wygrana
68315 — 3 wygrana
78315 — 4 wygrana
88315 — 5 wygrana
8815 — tysiącznik
315 — setna
15 — dziesiątka
5 — końcówka 1 wygrana
4 — końcówka 2 wygrana
Następna wygrana w dniu 26 go czerwca. Proście o prospekty przy ul. 15 de Novem. Nr. 384 — Curitiba.

ROLNIKU!

Czy zrozyszc sobie mied drzewka owocowe szezepione z wyrobobowanych i zaklimatyzowanych odmian amerykańskich, europejskich i japońskich jak: brzoskwinie, grusze jabłonie, kaki, migdały, marmele oliwki, silwy, orzechy włoskie i winorośl szezepioną?

To możecie nabyć sobie szezepów od 1 do 3 lat po cenach umiarkowanych przesyła z 100 odmian u Michała Gryczaka w M. Mallet-Paraná.

Zadaj informację, listę cen i odmian.

Klinika Dentystyczna

JAN SKAŁSKI
Chirurg - Dentysta

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyki szybko, starannie i tanio. Przyjmuje w każdej chwili.
Rua Brigadeiro Franco N. 1985
róg Aquidabam — CURITIBA

Mala Real Ingleza

„ARLANZA” 15-go Czerwca do Rio, Madeira, Lissabon, Leixões (via Lisabon), Vigo, Cherbourg i Southampton.

Do Montevideo i Buenos Aires:
Asturias 15 Czerwca
H. Princess 25
Almanzora 2 Lipca
H. Brigade 9

Z Santos do Europy:
Arlanza 15 Czerwca
H. Monarch 17
Asturias 24
H. Chieftain 1 Lipca

Sprzedaje się szkaty 3-ciej klasy do Europy: jak do Polski, Lotwy, Irlandji, Czechosłowacji, Jugosławji, Austrii, Rumunii, Bessarabji.

Informacje udziela Agencja:
Cia Marte
Rua 15 de Novembro 257-261 — Caixa postal 220 — CURITIBA.

POTRZEBA SŁUŻĄCEJ
która umie gotować i rozumi język portugalski lub niemiecki — Sattig.
Rua Visconde de Guarapuva 2442, blisko ulicy Buenos Aires.

POTRZEBA SŁUŻĄCEJ
do obsługi domowych, która umie gotować i musi nocewać na służbie.
Rua Lamena Lins 261.

SŁUŻĄCA do małej rodziny
potrzebna od zaraz.
Zgłaszać się:
Rua Dezenbargador Motta 2187 (obok Mercadinho).

Advertisement for Underberg tonic wine. Includes illustration of a man and a woman, and text: „Assim fallou seu Tónico Underberg:
Vá como é bom a tua mulhersinha: Prepara-te um coffee no cozinho; Se o não queres comer, por indigestão, Isto por certa causa-lhe um desgosto. Toma Underberg, o estomago concerta, E o apalite te vollo pela certa.
Um calice por dia — dá saúde e alegria
Underberg 87
emba de exlio mundial

APTEKA „TIRADENTES”

Apiekarz KUNO KLEEMANN
Kurytyba — Praça Tiradentes 398 — Telefon 1084
Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogowyżnych i aptecznych, krajowych i zagranicznych, perfumerji, mydelek, artykułów gumowych, aniliny i t. d. — Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.
W aptece tej udziela kilku lekarzy porad lekarskich.
MÓWI SIĘ I PO POLSKU.

AGUA TONICA — GUARANÁ. BÓŻNE GAZOZY — WODA STOLEWA
Marki CRUZEIRO
Napoje te są przyjemne i czyste i dlatego niezrównanie nadają się zna komicie na lato. — Do nabycia wszędzie. — Można zamawiać przez telefon 495 i 751.

Potrzeba służącej
gednej zaufania dla małej rodziny do obsługi domowych.
Rua Barão do Rio Branco 27.

Służąca
Potrzeba służącej, która umie trochę gotować.
Informacje: Rua Dr. Murley 1080, lub w Administracji „Ludu”.
APTEKA HUMANITARIA — DROGARIA
Rua Dr. Trajano Reis N 57 — Curitiba
Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.
Recepty lekarskie załatwia się prędko i sumiennie.
Przedsiębiorcy i Kupcy ogłasza się w „LUDZIE”

KLINIKA i Protezy

Elektryczno-Dentystyczna
Sebastião de Lima
Chirurg - Dentysta
Propaganda dobrych zębów. Korzystajcie z specjalnej oferty, która się narza w tej klinice. — C E N Y :
Uzębienie od 50\$000
Mostki i korony złote od 35\$000
Korony porcelanowe od 20\$000
Plomb. i wyrzynanie zębów od 5\$.
Wykonanie gwarantowane.
Przyjmują od godz. 8—11 i od 2—6.
Praça Garibaldi 9; róg Rua Rosario.

Dr. J. Aleksander Dobrowolski

Konsultorium: Plac Tiradentes Nr. 322 (Kurytyba) tuż obok fabryki czekolady Basgela.
Klinika ogólna i chirurgja: Leczenie złamań kości. Leczenie żyłaków i hemoroidów.
Własne laboratorium analizy moczu, krwi, śliny i t. p. Mikroskopja.
Godziny przyjęć od 10-12 rano i 15-19 wieczorem.

Konstytucja Stanu Paraná

(Ciąg dalszy)
Art. 119. — Funkcjonariuszami dożywotnimi są:
a) — ci, którzy zostali zamianowani na podstawie konkursu, i mają więcej niż dwa lata służby;
b) — ogółem ci, którzyby mieli więcej niż dziesięć lat służby.
Art. 120. — Stałymi funkcjonariuszami są:
a) — od chwili objęcia posady, ci, którzy otrzymali nominacje na podstawie konkursu;
b) — po dwóch latach sprawowania urzędu, ci, którzy zostali zamianowani bez konkursu.
Art. 121. — Mogą być zwolnieni ad nutum:
a) — podczas dwóch pierwszych lat sprawowania urzędu, ci, którzy otrzymali nominację bez konkursu;
b) — wszyscy ci, którzy sprawują urzędy zaufania.
Art. 122. — Urząd mogą utracić tylko:
a) — funkcjonariusze dożywotni, na mocy wyroku sądowego;
b) — funkcjonariusze stali, w wypadku poprzedniego wypowiedzenia, wygaśnięcia funkcji oraz na mocy procesu administracyjnego, w którym zapewni się im swobodną obronę.
Art. 123. — W organizacji kadr funkcjonariuszy publicznych nie będzie czynić takich zmian, które pogarszają położenie personelu. Przeniesienia i usunięcia funkcjonariuszy będą normowane ustawą.
Art. 124. — Funkcjonariusze publiczni cywilni i wojskowi, którzyby liczyli 25 lat służby, będą z tą chwilą, pobierać ponadto więcej o jedną czwartą część poborów.
Art. 125. — Funkcjonariusz publiczny cywilny lub wojskowy, który stanie się niezdolnym wskutek niedziesiątego wypadku zaszłego podczas służby publicznej, będzie spensjonowany lub zreformowany z pełnymi poborami, jakie pobierał na swym urzędzie lub stanowisku, jakkolwiekby był czas sprawowania urzędu.
Art. 126. — Spensjonowanie funkcjonariusza publicznego nastąpi w urzędzie przez niego piastowanego, po złożeniu deklaracji, że jest fizycznie niezdolnym.
Art. 127. — Funkcjonariuszom publicznym cywilnym i wojskowym spensjonowanym lub zreformowanym

projekt po opracowaniu, zostanie przedłożony do potrójnej dyskusji i głosowaniu na dwóch legislaturach.

§ 3. — Prezydium Zgromadzenia zarządzi ogłoszenie poprawek lub rewizji. Ta ostatnia będzie włączona, a poprawki będą dołączone do tekstu konstytucyjnego, wraz z odnośnymi numerami porządkowymi stwierdzając odnośną publikacją podpisanymi członków prezydium.

Art. 134. — Nie będzie się tworzyć żadnego urzędu dla Skarbu jeżeli nie przyznano dostatecznych funduszy na pokrycie jego wydatków.

Art. 135. — Wypłacanie sum dłużnych przez Stan, na mocy wyroku sądowego, dokonywać się będzie na żądanie stron proszących i na rachunek odnośnych funduszy, przyczem zakazuje się zaznaczania wypadku lub osób w kredytach legalnych.

§ Jedyny. — Fundusze te Władza Wykonawcza złoży w depozytce Władzom Sądowym a prezesowi Trybunału Apelacyjnego przysługujące prawo wydawać nakazy płatnicze w miarę możliwości kredytowych.

Art. 136. — Grzywny za zwłokę w placencie podatków lub nakazanych opłat, nie mogą przekraczać ponad dziesięć procent od sumy zaległej.

§ Jedyny. — Fundusze pochodzące z grzywny nie mogą być przyznane, ani w całości, ani w części, funkcjonariuszom, którzyby je nałożyli lub zatwierdzili.

Art. 137. — Żaden podatek nie może być podniesiony ponad 20% swej wartości w chwili jego powiększenia.

Art. 138. — Dochód z podatków, opłat lub innych jakichkolwiek danin, utworzonych dla celów określonych, nie może mieć innego zastosowania, a saldo, sprawdzane, corocznie, będą włączone w następny rok do odnośnych dochodów. Skoro tylko osiągnie się cel zamierzony, wygaśnie odnośne opodatkowanie.

§ 1. — Tylko na mocy upowaznienia Zgromadzenia będą otwierane kredyty specjalne lub dodatkowe.

§ 2. — W czasie przerwy posiedzeń ustawodawczych nie będą podlegać tym wyomogom kredyty nadzwyczajne dla uwzględnienia wydatków nieprzewidzianych a nie dających się odroczyć, jak w wypadku klęski publicznej, zaburzeń porządku, przyczem Rząd przedłoży odnośne dekrety, z załączeniem wyjaśnienia motywów, do zatwierdzenia Zgromadzenia na jego pierwszym zebraniu. (Dokończenie nastąpi.)

PIUS XI. BŁOGOSŁAWI NARODOM SŁOWIAN

Tysiącpięćdziesiąta rocznica śmierci Św. Melodego była uroczysto obchodzona w Rzymie przez słowiańskie instytucje kościelne. Pamięć Św. Melodego i jego brata Św. Cyryla, jest zawsze przedmiotem dużej czci w Rzymie, netyliki dlatego, że wielki Apostoł Słowian był dwukrotnie w Włocznem Mieście, ażeby otrzymać mandat apostołski od Ojca Św., ale też i ze względu na to, że podczas pierwszej tej podróży zmarł tu Św. Cyryl i został pochowany w starożytniej bazylisce Św. Klemensa.
Ojciec Św. Pius XI przyjął delegację Słowian w dniu rocznicy, chwytając przywiązanie narodów słowiańskich do Wiary Św., udzielił specjalnego błogosławieństwa im wszystkim.

DONIOSŁY WYNAŁAZEK MARCONIEGO

Próba nagłego zatrzymywania samochodów
Korespondent, rzymski „Daily Mail” donosi, że Boccea Marconi przeprowadził próby nagłego zatrzymywania, bez widocznych przyczyn, samochodów na przeciąg pół godziny. W ten sposób

ETJOPJA ZNIOŚLA NIEWOLNIOTWO

Donoszą z Adolis Ababa, stolicy Etjopji (Abisynja), że cesarz Haile Selassie zniósł ogłoszonym dekretem, istniejące od wieków niewolnictwo. Etjopja do tego czasu uważana była za centrum handlu niewolnikami. Niewolnictwo w obecnym zaręgu stawałoby wlości, jako jeden z powodów do interwencji.

POŻERACZE ZIEMI

W Indjach prowadzona jest od dłuższego czasu kampanja przeciw pożeraczom ziemi. Są rozmaite gatunki ziemi, które budzą apetyt Indów. W Indjach północnych szary i szarozółty lupek jest najbardziej lubiany. Gdy ludylicy raz przyzwyczają się do jedzenia ziemi, nie można ich od tego odwieść. Jako specjalny przysmak traktowana jest ziemia, w której znajdują się gniazda białych mrówek, wraz z

„SZCZĘŚLIWI” CHŁOPI ROSYJSOY

Zamiast jednej owcy mogą posiadać 10 owiec
Rosyjski dziennik „Izwestia” w artykule wstępnym zapowiada, że rząd sowiecki zastosuje liberalniejsze metody do chłopów rosyjskich, którym będzie wolno posiadać nieco własnego inwentarza. W artykule autor krytykuje lokalne komitety, które zamiast

Do Rolników

umie zastosować nawozy sztuczne do swej ziemi, lub też nie zakupił je w odpowiedniej firmie. Rolnicy doświadczeni zachwalają Nawozy Sztuczne firmy **ALBANO BOUTIN & Cia.** które dały do dziś najlepsze wyniki na każdej ziemi.

Nowy i kompletny ślad krajowych i zagranicznych Nawozów: **MĄCZKA Z KOŚCI MARKI »PARANÁ«**
MĄCZKA Z SUROWEJ KOŚCI
SPECJALNE MIESZANINY DO WSZELKIEJ UPRAWY

Import wprost:

SUPERFOSFAT 18 proc.
SALETRA CHILIJSKA, KALI KAINIT
SÓL SIARKOWA, AMONJOWA
Całość nawozów koncentrowana z 7 X 25 X 15% i 10 X 25 X 25%, respektynie azot, kwasy fosforyczne i Kali.

ALBANO BOUTIN Cia. Curityba - Paraná
Aven. Capanema 155

Przedłużenie ulicy Sete de Setembro -- Telefon 226 -- Caixa postal 332
Garbarnia, Fabryka Nawozów Sztucznych, Klejów i Pasów.

Każdy rolnik pragnie mieć ziemię jaknaj eplei uprawioną i tak najbogatsze zbiory; nie każdemu się to jednak udaje, ponieważ nie każdy

Obuwie

dla **Meżczyzn i chłopców.**

NOWY WYBÓR.
PO CENACH FABRYKI.

SKŁAD

CHAPELARIA VENUS

Rua Quinze, esq. Dr. Muricy
ZAKUPUJCIE ZANIM SIĘ WYRÓB SKOŃCZY.

FARBY BAYER

są najlepsze do farbowania wszelkich materiałów

PERFUMY ZAGRANICZNE
jakoteż kosmetyki, pudry, szminki, brylantyny, pasty do zębów, różne pachnące wody i t. d.

„La no LUHM” — Rua Riachuelo 161 — CURITYBA

PRYBORY DO ZAPALNI-CZEK

Kółka stalowe, sprężyny, śrubki i t. p.
Hey i Kellermann.
Rua José Bonifacio 110 (daw. Fechada)

Hotel Martins

Marcina Jarugi
RUA RIACHUELO N. 114 —
CURITYBA — Paraná.

Naprzeciw Pałacu Muncypalnego, róg Placu Dr. Gen. Marques, Caixa Postal 463, Tel. 989

Kuchnia pierwszorzędna. Urządzenia wspaniałe w modnym żelazobetonowym pałacyku z wszelkimi wygodami i higieną, 50 pokoiów urządzonych z komfortem. — **Ceny przystępne.**

Dr. Carlos Heller

Praktykował w hamburskich i paryskich szpitalach. — Klinika ogólna.
Leczy specjalnie choroby w skórne, weneryczne, pęcherza i włosów.
Klinika dla dzieci. — Leczy zylaki oraz rany na nogach bez operacji.
Konsultorium: Nad apteką »Brasileira« Tiradentes 390. Przyjmuje od 12 do 1-szej i od godz. 4-ej do 6-ej.
Rez. Rua Comendador Araujo 97, Telefon 424.

Pierwszorzędny Polski Zakład Fotograficzny

„FOTO ARTISTICA”
Rua 15 de Novembro Nr. 386.
Wykonuje wszelkie prace w zakresie fotografii artystycznej. — Przyjmuje zamówienia na zdjęcia: śluby, bankiety, zebrań towarzyskich i t. p.

Casa Jaragua

Telefon 403
Avenida João Pessoa, róg Ermilino de Leão — Curityba.
Skład serów, masła, wędlin, najrozmaitszego gatunku, jaj, szynek, salsami i t. p. Artykuły te są sprowadzane z najtańszych i najlepszych fabryk. Artykuły pierwszorzędne. Ceny są bardzo niskie.

Dr. Carlos Moreira

Profesor fakultetu medycznego
Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. — Konsultorium: Avenida João Pessoa 68, nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 po południu.
Rezydencja: Visconde de Nacar 309, Telefon 8-8-8

SZOPS w Butelkach z Atlantyki jest dziś śmietanką parańską

TELEFON 790 -- 791 -- DEPOSITO: TELEFON 709.

PLYWAJĄCE MIASTO

JAK WYGLĄDA TRANSATLANTYK »NORMANDJA«

Ukończony niedawno transatlantyk francuski »Normandja« jest bezwzględnie największym z dotychczas opuszczonych na wodę transatlantyków. Okręt wykonany jest według najnowszych wypracowań techniki i zarówno ze względu na swoją wielkość, jak i na urządzenia nie posiada równego sobie. Przedewszystkiem całe jego urządzenie wykonane jest z materiałów nie ulegających zniszczeniu przez pożar. Meble wykonane są albo z metalu, albo też z masy ogniotrwałej. Wszelkie tkaniny, jak pokrycia mebli, kołdry, firanki — wszystko to jest nasyczone preparatem zabezpieczającym przed spalaniem. W ten sam sposób zabezpieczone są wszystkie chodniki i dywany.

Onyxa, szkło i marmur

Ściany wszystkich sal i kabin »Normandji« wyłożone są również materiałem nieulegającym pożarowi. Tu bezpieczeństwo łączy się z przepychem. Ściany hallu, sal jadalnej, salonów, palarni, kaplicy okrętowej i teatru wyłożone są marmurami, onyxem i szkłem. Bogaćtwo tego materiału w zespoleniu z oryginalną architekturą wnętrza daje wrażenie niesłychanego komfortu.

Największą przestrzeń w wnętrzu »Normandji« zajmuje olbrzymia sala jadalna I-szej klasy. Jej długość przekracza 80 metrów. Po obu jej stronach z marmurowego szkła znajdują się olbrzymie rozsuwane drzwi z brązu, poza którymi kryje się jeszcze 8 mniejszych sal jadalnych. Wieczorem cały przepych tej sali podnosi jeszcze bogate oświetlenie, składające się z 38 wspaniałych żyrandoli.

Z jadalni przechodzi się do olbrzymiego hallu, którego ścia-

ny wyłożone są onyxem, a jeszcze dalej znajduje się kaplica okrętowa, utrzymana w stylu nowobizantyjskim, ozdobiona białą emalją. Z hallu i z jadalni przez szerokie, imponujące schody można przejść do kabin oraz do tej »dzielniczy« okrętu, w której znajduje się administracja okrętu, sklepy, magazyny z ubraniami, księgarnie i kwiaciarnia. Istne miasto w tej pływającej wyspie, jaką jest »Normandja«.

Ogród zimowy

Jeśli ktoś zapragnie odcichnąć świeżym, słonecznym powietrzem morskiem, może udać się na pokład gdzie na olbrzymim tarasie stoją leżaki, zapraszająca do spaceru. Gdyby komus znużenie się rozkoszne dolce-far niente, może udać się do baru lub do kawiarni, które znajdują się tuż przy tarasie. Dla namielnych palaczy jest także luksusowo urządzone palarnia z wygodnymi głębokimi fotelami. Jeśli ktoś łaknie rozrywek towarzyskich, może udać się do wspaniałego salonu, a dla zwolenników lektury urządzone jest wspaniała biblioteka, zaopatrzona w tysiące tomów. Pomyślano także i o specjalnym pokoju do załatwiania korespondencji.

Wieczorem pasażerowie »Normandji« mogą udać się do teatru, który znajduje się w sąsiedztwie hallu. Jest to spora sala, obliczona na 380 osób i zaopatrzona w najnowsze urządzenia techniczne z zakresu dekoracji teatralnej. Co wieczór też pełno jest tam rozbawionych widzów, którzy oklaskują wesole rewije, odgrywane przez zespoły, zaangażowane przez zarząd »Normandji«. Po przedstawieniu teatralnym także mto jest przejść do wspaniałego ogrodu zimowego,

tonącego w egzotycznej roślinności, ogrodu stanowiącego dumę i chlubę transatlantyku.

Podróż luksusowa

»Normandja« posiada 429 kabin. Z tych większość jest kilkuosobowych, a umeblowanie bogate i luksusowe, a zarazem pomysłowe i praktyczne, stwarza z każdej z nich miły przybytek. Są również specjalnie luksusowe apartamenty, które posiadają swoje własne, oddzielne tarasy dla tych pasażerów, którzy pragną spokoju lub chcą uniknąć mieszania się z resztą publiczności.

2.000 pasażerów

Ale najlepsze pojęcie o wielkości »Normandji«, o rozmiarach tej »pływającej stolicy« dadzą cyfry. A więc przedewszystkiem załoga. Na czele stoi komendant mający do pomocy podkomendanta i jednego kapłana. Poza tym jest 9 oficerów pokładowych oraz 17 oficerów-mechaników, którym dopomaga 19 asystentów. Cały personel techniczny, obsłu gujący »Normandji« składa się z 292 ludzi. Ponadto na transatlantyku znajduje się 3 lekarzy, 2 pielęgniarki, 30 elektrotechników, 7 drukarzy i zecerów, pracujących nad wydawaniem codziennie piśmie, 9 fryzjerów i 16 muzykantów.

Co zjada statek

W kuchni zatrudnionych jest 187 kucharzy i ich pomocników oraz 10 piekarzy, zajmujących się wyplekaniem świeżego pieczywa dla pasażerów »Normandji«. Wszyscy oni pracują olbrzymiej kuchni, której szerokość przekracza 30 metrów i gdzie wszystkie piece są elektryczne. Służba okrętowa składa się z 628 numerowych, 25 pokojówek, 108 marynarzy, 20 boyów — wszystko to stanowi personel przeznaczony do obsługiwanai 2.000 pasażerów »Normandji«.

Olekawe jest zapoznać się z niektórymi szczegółami inwentarza, a mianowicie: kredens »Normandji« zaopatrzony jest w 2.000 karetek, 57.000 szklanek, 56.000 talerzy, 12.000 noży, 14.000 widelców, 2.000 półmisek 600 wazonów na kwiaty. Podobnie imponująco przedstawia się i aprowizacja olbrzymia morskiego. »Normandja« każdorazowo zabiera w podróż 70.000 jaj, 7.000 sztuk pulard, 25.000 kg. karkolów, 18.000 kg. mięsa, 6.000 kg. ryb, 80.000 kg. lodu 24.000 litrów wina, 7.000 butelek wina szampańskiego, 2.600 butelek likieru i 9.500 butelek wód mineralnych.

Piekarnia okrętowa skonstruowana jest w ten sposób, że wypieka dziennie 1.200 kg. chleba. Cała kuchnia zaś olbrzymia sala o długości 65 metrów zaopatrzona jest w 33 białe kuchennek elektrycznych, na których przygotowuje się potrawy dla pasażerów podróżujących w tak naprawdę bajkowych warunkach.

Wesoły kącik

PROTOKÓŁ.

W obrębie gminy Kurza Słopka dopuszczono się kradzieży. Wójt Kasper Spirytusek wraz z pisarzem Atanazym Oblipatą zabierają się do pisania protokołu. Pisarz zaczyna:

— Na miejscu przestępstwa znaleziono napełnioną butelkę...
— Czekaj pan — odzywa się głowa gminy. — Przecież trzeba napisać, czem była napełniona. To ważne dla dochodzenia.
— Rum — odpowiada pisarz, pociągawszy spory łyk z butelki.
— Nie, przepalanka! — oponuje wójt, pociągawszy również dobrze.
— A ja obstaję przy rumie, — odpowiada Oblipata, próbując dość długo.
Wkrótce butelkę wypróżniono.

— Pisz pan, decyduje wójt, że znaleziono pustą butelkę i pomimo wszelkich z naszej strony zabiegów, nie można było dojść do zawierania.

Jaś i Henryś dostają od tatusia co tydzień po 50 groszy, aby je sobie składali do puszek. Z uskładanych pieniędzy mają sobie nawzajem kupować prezenty na imieniny.

Pewnego dnia z płacem przychodził Henryś do ojca i skarży się:

— Tatusiu! Jaś wrzuca wszystkie pieniądze do mojej puski!

TAJEMNICA URZĘDOWA.

— Tego naszego agenta to musimy oddać — opinuje jeden ze współpracowników. — Opowiada wszystkim naokoło, że jestem osioł!

— A to niesłychane! — oburza się drugi współpracownik. — Trzeba z nim pogadać i pouczyć go, żeby nie zdradzał tajemnic urzędowych.

ROZGARNIĘTY.

— Wiesz, zeszłego roku, jak upadłem na lodzie, to leżałem trzy tygodnie! — opowiada Hipolito Gapiłowi.

— Co ty mówisz? — dziwi się Gapiło. — Takeś mocno przywalił?

— Powiedz, jakie miałbyś trzy życzenia, gdybyś wiedział, że się spełnią?

— A więc po pierwsze chciałbym mieć tyle wódki, ilebym tylko mógł wypić.

— A drugie życzenie?

— Chciałbym mieć tyle kielbasy, ilebym tylko mógł zjeść.

— No a trzecie?

— Trzecie?... Chciałbym... jessz-cze kieliszek wódki.

PAN PROFESOR.

— Panie profesorze, jak długo mam gotować te jajka?

— To mi jest obojętne, mam czas, drogie daleko!